27.3.2025

Eduskunnan talousvaliokunta

HE 13/2025 vp

Lausunto valtion aluehallintouudistuksesta

Pyydettynä lausuntona hallituksen esitykseen eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry kannattaa valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston sekä kymmenen elinvoimakeskuksen perustamista. Toiminnanharjoittajien alueellisen yhdenvertaisuuden parantaminen, viranomaisten asiantuntijuuden keskittäminen ja resurssien tehostaminen ovat tervetulleita uudistuksia luvituskokonaisuudelle.

Esitämme kuitenkin tarkennuksia kirjauksiin yleisen edun valvontayksikön toimivallasta sekä valitusperusteista. Rajalliset resurssit omaavan yksikön toiminnan tehostamiseksi tulisi rajata selkeästi yksikön toimivalta. Yksikön pääasiallinen tarkoitus on valvoa painavaa yleistä etua. Metsäteollisuuden näkökulmasta tehokkainta resurssien hyödyntämistä olisi hyödyntää asiantuntijoiden osaamista jo taustatyötä tehdessä, jolloin saman viraston päätöksistä ei tarvitsisi jälkikäteen valittaa. Lisäksi Petteri Orpon hallitusohjelmassa luvussa 7.3 on kirjattu seuraavasti: ”*Viranomaisten keskinäisiä valitusoikeuksia rajoitetaan nopealla aikataululla*”.

Jotta hallituksen esitys olisi tämän kirjauksen kanssa linjassa, ehdotamme tehtäviksi muutokset seuraaviin pykäliin:

Laki Lupa- ja valvontavirastosta 4 §:
”Ympäristöosastolla on yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yleisen edun valvontayksikkö. Yksiköllä on yleisen edun valvontatehtävässään itsenäinen ratkaisuvalta. Yksikön toiminta on järjestettävä siten, että sen riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu eikä yksikölle saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden. ***Yksikön valvontaoikeus ulottuu virastossa käsiteltävänä oleviin asioihin ja valitusoikeutta tulee käyttää vain tilanteissa, joissa kyseessä on painava yleisen edun turvaaminen.****”*

Ympäristönsuojelulaki 191 §:
”Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä on oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on ~~tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan~~ painavan yleisen edun turvaamiseksi~~, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi~~.”

27.3.2025

Vesilaki 15 luku, 4 §:
”Muutosta Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea myös viraston yleisen edun valvontayksikkö, jos se on tarpeen ~~ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan~~ painavan yleisen edun turvaamiseksi~~, lain soveltamiseen liittyvien merkittävien oikeuskysymysten selventämiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi~~.”

Lisäksi esitämme, että valiokunta huomioi lausunnossaan tarpeen varmistaa, ettei virastojen muutosvaihe aiheuta viivästyksiä lupa-asioiden käsittelyyn. Käytännön organisoituminen ja uusien roolien ja tehtävien omaksuminen voi viedä virkamiehiltä paljon resursseja. Riittävät resurssit virastoissa on turvattava myös tämän muutosvaiheen ajaksi.

Metsäteollisuus ry

Ville Hulkkonen
Johtaja